

EKSAMENSOPPGAVE

JUS2211 – Forvaltningsrett og EØS-rett

Høst 2022

Dato: 22. desember

Tid: 09:00 – 15:00

Del I

Grusby er kommunesenteret i Lillevik kommune. Innbyggertallet i Grusby er i sterk vekst, blant annet på grunn av en vellykket næringsutvikling og en aktiv fortettingspolitikk i regionen. Fra å være en liten stasjonsby har Grusby nå fått bystatus. På et hjørne i sentrum som vender ut mot Gruselva ligger bevertningsstedet "The Broker". Det svenske selskapet Golden Brokers AB eier og driver The Broker. Stedet har tradisjoner tilbake til 1990-tallet og selger enkle matretter som lasagne og pytt i panne, mens hovedinntekten kommer fra salg av alkoholholdige drikker. Folk i Grusby omtaler stedet som Brokkenhjørnet.

Marte Kirkerud er Arbeiderpartiets gruppeleder i kommunestyret i Lillevik og leder også næringsutvalget i kommunen. Hennes kjernesak er modernisering av Grusby. Hun vil ha vekk det slitne preget av alkoholiserete gamlinger i bybildet og gjøre sentrumsområdene om til attraktive arenaer. I valgkampen markerte hun seg med slagordet "Grusby - så mye mer enn Brokkenhjørnet". Det kunne ikke stikkes under stolen at hun håpet å mobilisere velgere blant de yngre og nyinnflytterne i det forestående kommunevalget.

Gjennom vervet som folkevalgt har Marte blitt godt kjent med Peder Ås, som er næringssjef i kommunen. Han leder næringsseksjonen i administrasjonen og inngår i kommunedirektørens ledergruppe, og han deltar ofte fra administrasjonen når folkevalgte organer behandler saker fra næringsseksjonens ansvarsområde. For et års tid siden ble det klart for Marte og Peder at det som hadde vært et rent profesjonelt forhold hadde blitt en personlig relasjon. De var begge frie og franke og var enige om at dette var en romanse av de sjeldne, som de gjerne ville satse på. Etterhvert tilbrakte de det meste av fritiden sammen, men i første omgang ville de vente med å fortelle noe til omverdenen.

Peder Ås var ikke selv partipolitisk aktiv, og deltok ikke på noen måte i valgkampaktiviteter. Samtidig merket han selvsagt at valgkampen ga Marte noen svært hektiske uker med opp- og nedturer, og han var fascinert av Martes sterke engasjement.

En måned før valget gjennomførte næringsseksjonen en kontroll i Grusby. Da la de merke til at kunder på Brokkenhjørnet tok med seg halvliteren ut av lokalet og satte seg i skyggen under noen trær ved Gruselva. The Broker var allerede tildelt 11 prikker de siste 18 månedene. Med grunnlag i dette utarbeidet Peder Ås en sak om inndragning av skjenkebevillingen til The Broker for en uke jf. alkoholforskriften §§ 10-2 og 10-3 fjerde ledd.

Næringsutvalget, som hadde vedtakskompetanse i inndragningssaker, gjorde enstemmig vedtak i samsvar med innstillingen.

Helle Skjenker var daglig leder på The Broker. Ved disken på Brokkenhjørnet fikk hun ofte høre litt av hvert, og nå hadde ryktene om et forhold mellom Marte Kirkerud og Peder Ås begynt å gå. Golden Brokers AB klaget til statsforvalteren og anførte at vedtaket om inndragning av skjenkebevillingen var ugyldig fordi det manglet lovhjemmel, det var en uforholdsmessig restriksjon på etableringsfriheten, og det var skjedd saksbehandlingsfeil.

Drøft og avgjør de rettslige spørsmålene oppgaven reiser. Forholdet til tjenesteloven/-direktivet skal ikke behandles.

Del II

The Broker hadde slitt en periode, og inndragningen av skjenkebevillingen var nådestøttet. Etter kort tid ble lokalet stående tomt. Det var stor aktivitet i boligmarkedet i Grusby, og eiendomsmeglerfirmaet Smartmegleren ville etablere et kontor i Grusby. Brokkenhjørnet var en indrefilet i sentrum, og da lokalet ble ledig, kjøpte Smartmegleren bygget. I reguleringsplanen for området var imidlertid lokalet regulert til "bevertning", og Smartmegleren søkte derfor kommunen om dispensasjon fra reguleringsplanen jf. plan- og bygningsloven §§ 19-1 og 19-2.

Vedtaksmyndigheten i dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven var lagt til planutvalget i kommunen. Kommunedirektøren hadde innstilt på å avslå dispensasjonssøknaden, men etter en hard politisk diskusjon vedtok flertallet i planutvalget å gi dispensasjon. Planutvalget begrunnet vedtaket med at det ville være fint for den videre utviklingen i kommunen å få en eiendomsmegler i Grusby, og at etableringen ville innebære en fornyelse av området ved Brokkenhjørnet.

Grethe Gram bodde rett over gata for Brokkenhjørnet, og hun ble opprørt over dette vedtaket. Hennes hverdag var blitt helt forandret etter at lokalet ble stående tomt. Mens Brokkenhjørnet tidligere var lyst, folksomt og trivelig, var det nå mørkt og stille på kveldstid. Hun arbeidet ofte sent, og syntes nå at veien hjem var blitt mørk og trist. Hun fryktet også økt kriminalitet. Med meglervirksomhet i lokalet ville området fortsatt være dødt på kveldstid.

Grethe Gram klaget til statsforvalteren, som tok klagen til behandling. I klagesaksbehandlingen omgjorde de kommunens vedtak, og avslå dispensasjonssøknaden under henvisning til at vilkårene i plan- og bygningsloven § 19-2(2) ikke var oppfylt. Statsforvalteren fremhevet at dispensasjonen ville undergrave planens mål om å sikre et levende sentrumsmiljø også etter arbeidstid.

Smartmegleren mente at statsforvalterens vedtak var ugyldig og gikk til søksmål mot staten. De anførte at Grethe Gram ikke hadde klagerett og at statsforvalteren ikke hadde hjemmel til å avslå dispensasjonssøknaden. Smartmegleren viste særlig til at statsforvalteren var bundet av kommunens skjønnsutøvelse, og at statsforvalteren uansett hadde plikt til å legge stor vekt på det kommunale selvstyret – noe som det ikke fremgikk at var gjort.

Smartmegleren hevdet også at dispensasjonsordningen i realiteten innebar et krav om tillatelse for meglervirksomheten, og denne måtte anvendes i tråd med kravene i tjenesteloven § 10 og tjenstedirektivet artikkel 9(1).

Staten argumenterte for at statsforvalterens vedtak var gyldig og riktig. Blant annet hevdet staten at dispensasjonsordningen i plan- og bygningsloven ikke var en tillatelsesordning i tjenesteloven/-direktivets forstand. Dessuten oppfylte dispensasjonsordningen kravene i tjenesteloven § 10 og tjenstedirektivet artikkel 9(1).

Drøft og avgjør de rettslige spørsmålene oppgaven reiser.

UNIVERSITETET
I OSLO

Oslo, høst 2022

Hans Petter Graver

Faglig eksamensleder